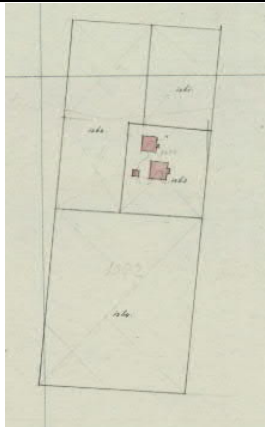

Gemeente Enschede

Kadastrale situatie 1863.

Adres: Gronausestraat 565
Bouwjaar object: 1800-1850

Oorspr.functie : boerderij
Huidige functie: woonhuis

Beeldbepalend

Het doel van de waardenstelling is niet om exact te bepalen wat beschermingswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge verhouding qua waardering is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

Waarderingskader	Relevant	Specifiek	Toelichting
Architectonische waarden, karakteristiek voor het individuele object			
Belang van herkenbaarheid van architectuur uit een bepaalde bouwperiode		x	Twee markante (voormalige) agrarische gebouwtjes met bakstenen gevels en houten vakwerk. Beide bouwmassa's (boerderij en schuur) dateren waarschijnlijk uit het einde van de 18 ^{de} of het begin van de 19 ^{de} eeuw en werden in 1975-1976 sterk gerenoveerd, verbouwd en met elkaar verbonden. Daarbij bleven delen van de oorspronkelijke houten constructie behouden en was behoud van het historische beeld van beide pandjes uitgangspunt. De in 1975-1976 en later gerealiseerde tussenbouwen en het even ten westen van het ensemble gelegen jongere bijgebouw zijn niet relevant.
Belang van de hoofdvorm/ materiaalgebruik en detaillering		x	Beide gebouwen (voormalige boerderij en schuur) hebben een bescheiden maar karakteristieke hoofdvorm met bakstenen gevels met houten vakwerk en met pannen gedekte zadeldaken. Zowel de hoofdvorm als de detaillering verwijst naar en herinnert aan de oorspronkelijke opzet en vormgeving van deze gebouwen.
Ensemblewaarde (samenhang) en stedenbouwkundige waarden			
Belang vanwege ligging, zichtlocatie, bijzonder accent in een ensemble			
Belang vanwege bijzondere aard van de bebouwing		x	Onderhavig complexje (vm. boerderijtje en schuur) ligt op een diep perceel en op enige afstand van de Gronausestraat. Hoewel het geheel tegenwoordig een woonfunctie heeft, vormt het nog steeds een duidelijk herkenbaar historisch agrarisch ensemble. Hoewel beide bouwdelen slechts beperkt zichtbaar zijn vanaf de openbare weg, vormen ze belangrijke relictten van de oorspronkelijke agrarische bebouwing in dit gebied.
Architectuurhistorische waarden			
Belang van het object in de geschiedenis van de (lokale) architectuur en/of bouwgeschiedenis		x	Boerderijcomplexje dat getuige kadastrale gegevens al in 1863 aanwezig is. De bebouwing dateert in hoofdvorm waarschijnlijk uit het einde van de 18 ^{de} of het begin van de 19 ^{de} eeuw. Hoewel beide bouwmassa's in 1975-1976 sterk gerenoveerd zijn

			(waarbij behoud van historisch beeld uitgangspunt was), bleven delen van de oorspronkelijke houten constructie behouden.
Belang van het object voor het oeuvre van een architect			
Cultuurhistorische waarde en gebruikshistorie			
Belang vanwege de functie van het object in een bepaalde maatschappelijke en sociale context			
Belang als een herinnering aan een (historische) functie, gebeurtenis of prominente bewoner of gebruiker		x	Hoewel op diverse punten gewijzigd en gemoderniseerd is het ensemble nog duidelijk herkenbaar als historische agrarische bebouwing uit de pre-stedelijke fase. Het vormt vooral in hoofdvorm dan ook een tastbare herinnering aan een historisch erf, dat mogelijk al aanwezig was aan het einde van de 18 ^{de} of begin 19 ^{de} eeuw.

Definities gebruikte begrippen:

- **Relevant:** wanneer de beschrijving links onder waarderingskader concreet zichtbaar is vanaf de openbare ruimte
- **Specifiek:** wanneer er sprake is van een bijzonder hoge waarde, die of concreet zichtbaar is vanaf de openbare ruimte (en van een hoger niveau dan de aanduiding 'relevant') en/ of betrekking heeft op waarden, die in het gebouw aanwezig zijn
- **Beeldbepalend pand:** dat is een pand, dat door zijn architectonische waarde(n) en/of zijn cultuurhistorische waarde de specificiteit en herkenbaarheid van zijn omgeving verhoogt
- **Structuurbep. pand:** een structuurbepalend gebouw draagt bij aan de ritmiek van de bebouwing in een straat wat betreft vormgeving, stedenbouwkundige verschijningsvorm (bv. twee-onder-één kap of rijtjeswoningen) volume en functie (wonen, bedrijf) en heeft cultuurhistorische waarde

Notitie beknopt cultuurhistorisch onderzoek Gronausestraat 583 te Enschede

Datum notitie: 21-01-2020

Datum bezoek ter plaatse: 16-01-2020 (schouw vanaf de openbare weg)

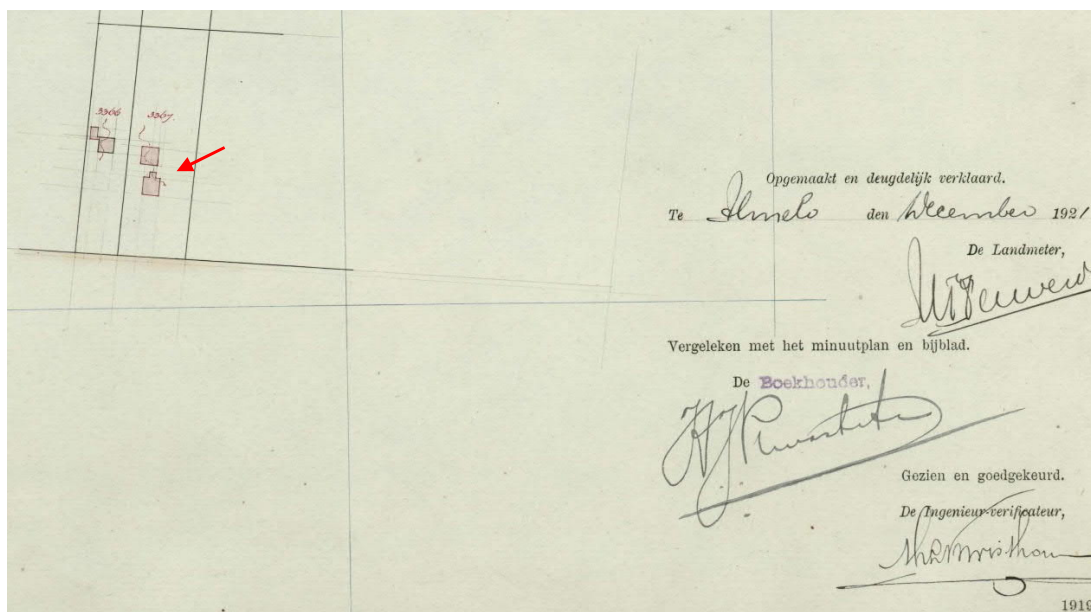
Het pand Gronausestraat 583 te Enschede werd gebouwd in 1921, getuige een hulpkaart uit 1921 waarop de bebouwing van Gronausestraat 583 dan nieuw staat ingetekend. De villa is gelegen op een rechthoekig perceel aan de noordzijde van de Gronausestraat. Het perceel grenst aan de oostelijke zijde aan de Cronjéstraat. Op de randen van het perceel staan forse bomen, struiken en opgaand groen, waardoor de bebouwing vrijwel geheel aan het zicht wordt onttrokken.

Het pand heeft een rechthoekige (bijna vierkante) plattegrond en omvat één bouwlaag onder een mansarde tentdak, gedekt met gesmoorde Tuiles du Nord. In alle vier de dakschilden een door de goot stekende dakopbouw onder aankappend lessenaarsdak. Tegen de achtergevel (noord) is er in de eerste opzet al een kleine vierkante aanbouw onder plat dak aanwezig. Deze is tegenwoordig vrijwel geheel opgenomen in jongere aan- en uitbouwen die de woning verbinden met het achtergelegen (verbouwde) bijgebouw.

De gevels van de villa zijn opgetrokken in baksteen in kruisverband met snijvoeg, en in de huidige situatie geheel wit geschilderd. De gevelopeningen bevatten grotendeels gewijzigde / vernieuwde invullingen. In 1936 wordt er tegen de oostelijke zijgevel een serre gebouwd. Deze is in de huidige situatie niet meer aanwezig. Tegen de westelijke zijgevel is een jongere meerzijdige serre uitgevoerd.

Het pand heeft als een bescheiden villa uit 1921, die vooral in hoofdvorm nog herkenbaar is, een zeer bescheiden architectuurhistorische waarde. Het gaat hier echter niet om een bijzonder type en het verkeert in een op diverse punten gewijzigde staat. De villa is bovendien nauwelijks tot niet zichtbaar vanaf de openbare weg, waardoor er geen sprake is van een bijzondere beeldwaarde.

Er is geen sprake van relevante of specifieke waarden die concreet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Er is tevens geen sprake van een specifieke bijzonder hoge waarde in of aan het pand. Het object heeft dan ook onvoldoende waarden om in aanmerking te komen voor de status 'karakteristiek'.

Uitsnede hulpkaart uit 1921, waarop de bebouwing Gronausestraat 583 nieuw staat ingetekend (zie pijl). (bron: Kadaster Archiefviewer, archiefnummer 519, gemeente LNK00, sectie E)

Zicht op het pand vanaf de Gronausestraat. (MAB, 16-01-2020)

Zicht op het perceel vanaf de Gronausestraat. Rechts de Cronjéstraat. (MAB, 16-01-2020)

Zicht vanaf de Cronjéstraat. (MAB, 16-01-2020)

Zicht vanaf de Cronjéstraat. (MAB, 16-01-2020)

Adres: Gronausestraat 645
 Bouwjaar object:: 1933

Oorspr.functie : bedrijfsgebouw
 Huidige functie: bedrijfsgebouw

Beeldbepalend

Het doel van de waardenstelling is niet om exact te bepalen wat beschermingswaardig is, maar om op een inzichtelijke en consistente manier te kunnen vaststellen wat de onderlinge verhouding qua waardering is. Zo ontstaat een rangorde die als ondergrond kan dienen voor beleidsmatige keuzes.

Waarderingskader	Relevant	Specifiek	Toelichting
Architectonische waarden, karakteristiek voor het individuele object			
Belang van herkenbaarheid van architectuur uit een bepaalde bouwperiode		x	Fabrieksgebouw uit 1933 op een rechthoekige plattegrond met karakteristieke sheddaken. De fabriek werd in 1941 aan de noordwestelijke zijde uitgebreid met een locomobilruimte en droogkamer, waarvan de schoorsteen nog duidelijk herkenbaar aanwezig is op de noordwestelijke hoek van het gebouw.
Belang van de hoofdvorm/ materiaalgebruik en detaillering		x	Karakteristiek fabrieksgebouw met bakstenen gevels en voorzien van sheddaken op een ijzeren constructie. Lichtstraten in de noordelijke dakvlakken en bimsbetonnen cassettenplaten gedekt met bitumen in de zuidelijke dakvlakken. De bakstenen schoorsteen uit 1941 versterkt het industriële karakter van de bebouwing.
Ensemblewaarde (samenhang) en stedenbouwkundige waarden			
Belang vanwege ligging, zichtlocatie, bijzonder accent in een ensemble			Het fabrieksgebouw is markant gelegen, direct naast (aan de oostzijde van) de arbeiderswijk Dolphia uit dezelfde periode.
Belang vanwege bijzondere aard van de bebouwing		x	Karakteristiek fabrieksgebouw uit 1933 met markante sheddaken. Tevens een bakstenen schoorsteen uit 1941. De bebouwing vormt samen een markant industrieel ensemble.
Architectuurhistorische waarden			
Belang van het object in de geschiedenis van de (lokale) architectuur en/of bouwgeschiedenis		x	De fabrieksbebouwing met sheddaken uit 1933 en de bakstenen schoorsteen uit 1941 zijn een nog tastbare herinnering aan de oorspronkelijke industriële functie van de bebouwing (meubelfabriek). De bebouwing vormt daardoor een markant en zeldzaam element binnen de bebouwing aan dit deel van de Gronausestraat.
Belang van het object voor het oeuvre van een architect			
Cultuurhistorische waarde en gebruikshistorie			
Belang vanwege de functie van het object in een bepaalde maatschappelijke en sociale context		x	Fabrieksgebouw uit 1933, gebouwd als meubelfabriek voor de heer F.J. Halman even ten oosten van de uit dezelfde periode daterende arbeiderswijk Dolphia.

Belang als een herinnering aan een (historische) functie, gebeurtenis of prominente bewoner of gebruiker		x	Van belang als nog duidelijk als zodanig herkenbaar fabrieksgebouw uit 1933.
--	--	---	--

Definities gebruikte begrippen:

- **Relevant:** wanneer de beschrijving links onder waarderingskader concreet zichtbaar is vanaf de openbare ruimte
- **Specifiek:** wanneer er sprake is van een bijzonder hoge waarde, die of concreet zichtbaar is vanaf de openbare ruimte (en van een hoger niveau dan de aanduiding 'relevant') en/ of betrekking heeft op waarden, die in het gebouw aanwezig zijn
- **Beeldbepalend pand:** dat is een pand, dat door zijn architectonische waarde(n) en/of zijn cultuurhistorische waarde de specificiteit en herkenbaarheid van zijn omgeving verhoogt
- **Structuurbep. pand:** een structuurbepalend gebouw draagt bij aan de ritmiek van de bebouwing in een straat wat betreft vormgeving, stedenbouwkundige verschijningsvorm (bv. twee-onder-één kap of rijtjeswoningen) volume en functie (wonen, bedrijf) en heeft cultuurhistorische waarde

Notitie beknopt cultuurhistorisch onderzoek Gronausestraat 645A te Enschede

Het pand Gronausestraat 645A te Enschede is een curieus bouwwerk dat in de huidige situatie vrijwel geheel verscholen gaat achter de bebouwing van Gronausestraat 645 en 647. Het pandje is vrijstaand gelegen op de noordoostelijke hoek van het terrein achter de bedrijfsbebouwing van Gronausestraat 645.

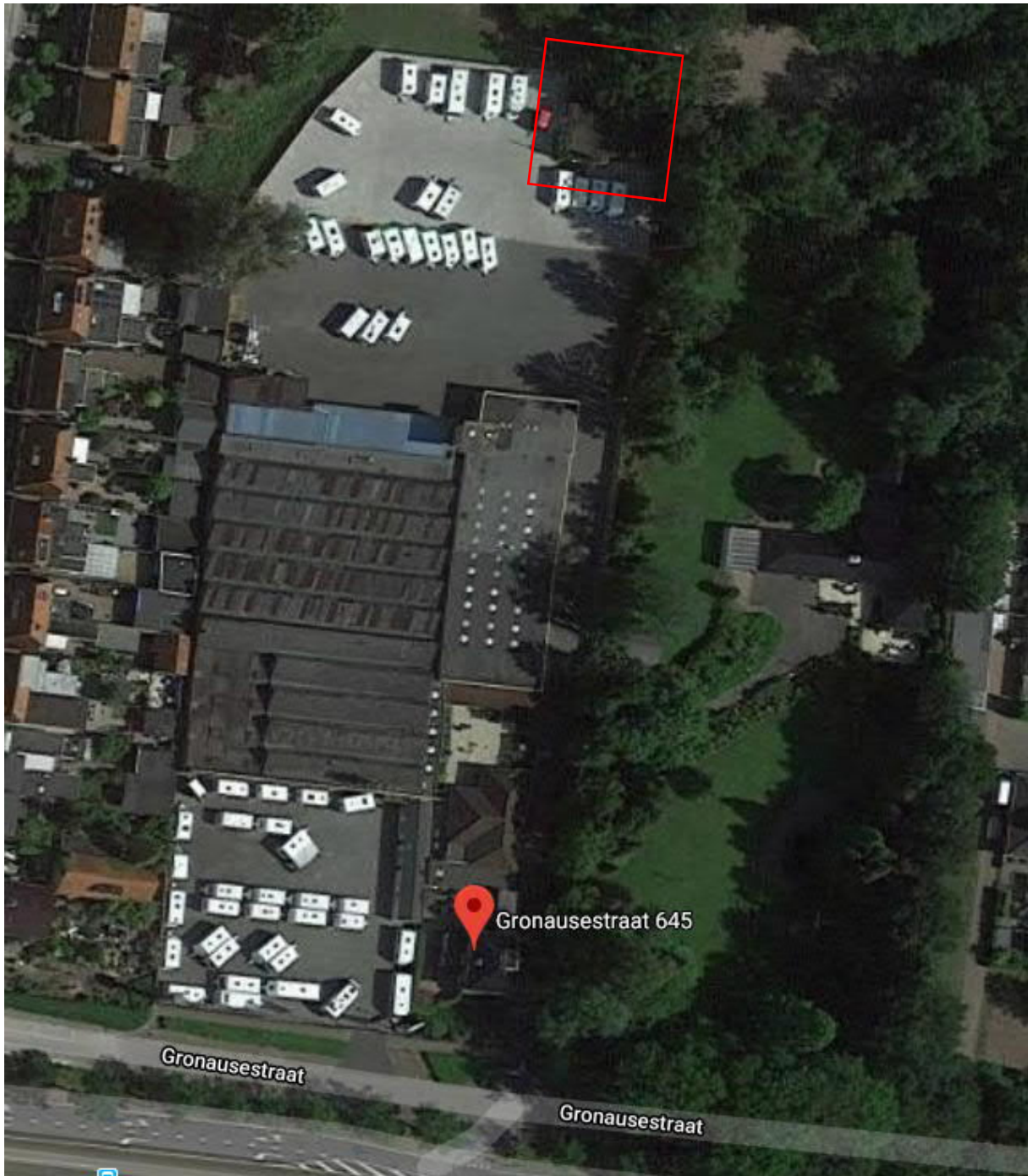
Wanneer het gebouwtje Gronausestraat 645A dan ook exact is gebouwd en wat de oorspronkelijke functie is geweest is niet duidelijk. Waarschijnlijk is het in verschillende fases tot stand gekomen. Het is niet ondenkbaar dat het oorspronkelijk ook een kap heeft gehad. Door diverse wijzigingen is een oorspronkelijke functie van het gebouw niet meer afleesbaar. Ook ontbreekt de oorspronkelijke context en verkeert het gebouw in een zeer slechte staat.

Op een kadastrale hulpk kaart uit 1916 is er reeds bebouwing op deze plek zichtbaar. Direct naast het onderhavige gebouwtje, dan nog op hetzelfde perceel, staat op dat moment ook nog een forser bouwwerk. Mogelijk ging het hier om een boerderij en was het onderhavige gebouwtje in de oorspronkelijke opzet een bijgebouw bij deze boerderij. De bebouwing van de boerderij wordt in 1937 grotendeels verbouwd tot de manege Tubantia door mevrouw Löhnis-Freijer, toegankelijk via de Slankweg. De bebouwing naast het onderhavige gebouwtje wordt op een verbouwingstekening voor het bedrijf op Gronausestraat 645 in 1941 aangemerkt als manege. Waarschijnlijk heeft het pandje enige tijd gefunctioneerd als bijgebouw bij deze manege en is het dan ook in de periode 1937 verbouwd ten behoeve van deze nieuwe functie.

Het pand heeft een rechthoekige plattegrond en omvat één bouwlaag onder een plat dak. De bakstenen gevels zijn in de huidige toestand geheel gepleisterd. De gevelopeningen bevatten grotendeels stalen invullingen. De noordwestelijke hoek van het pand springt terug. Hier is soort inpandig portiek gerealiseerd. Tegen de zuidgevel staat een forse bakstenen en geheel gepleisterde schoorsteen. Het pandje verkeert in een zeer bouwvallige staat. Diverse gevelopeningen zijn dicht gemetseld.

Aangezien de huidige bouwmasa in verschillende fases tot stand is gekomen, de oorspronkelijke functie niet afleesbaar is én de oorspronkelijke context geheel is verdwenen, is er nauwelijks sprake van een bijzondere architectuurhistorische of cultuurhistorische waarde. Het gebouwtje verkeert bovendien in een zeer slechte staat en is nauwelijks tot niet zichtbaar vanaf de openbare weg. Het heeft daarom geen bijzondere beeldwaarde.

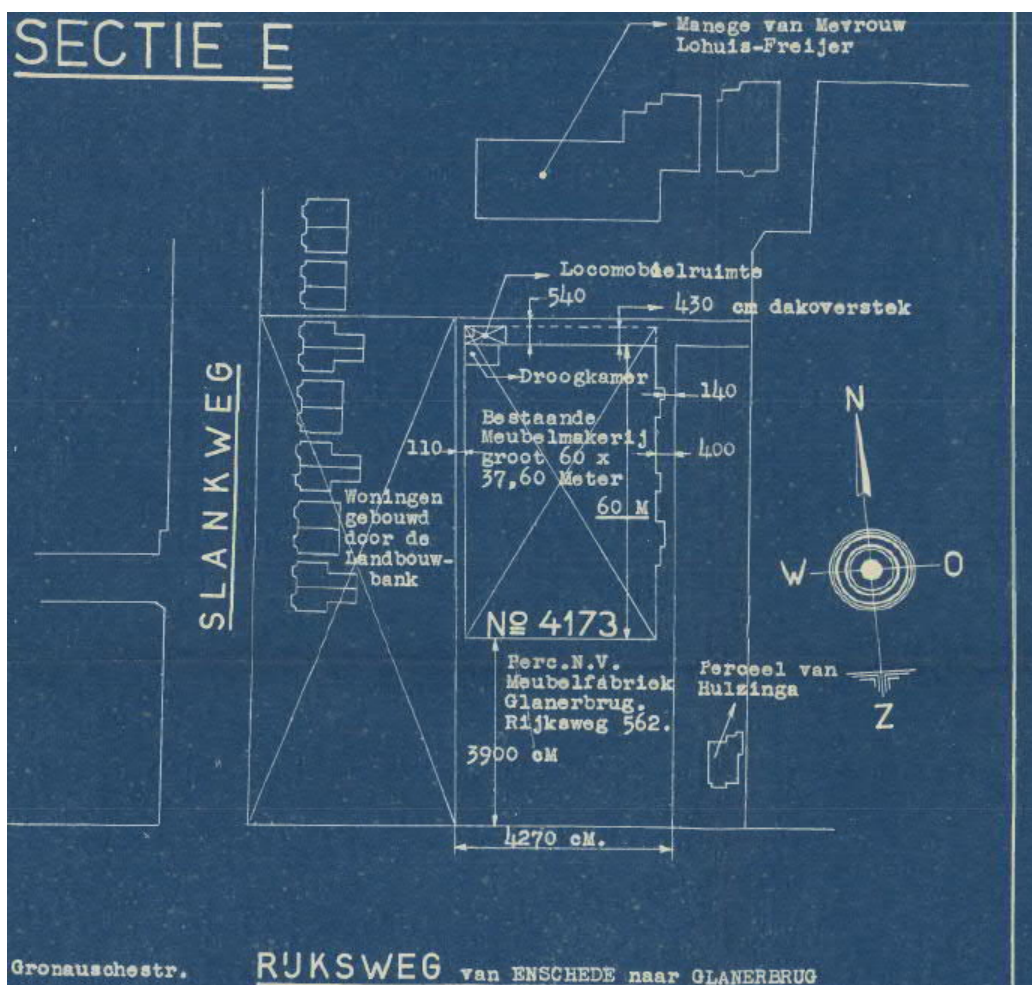
Er is geen sprake van relevante of specifieke waarden die concreet zichtbaar zijn vanaf de openbare weg. Er is tevens geen sprake van een specifieke bijzonder hoge waarde in of aan het pand. Het object heeft dan ook onvoldoende waarden om in aanmerking te komen voor de status 'karakteristiek'.

Luchtfoto Google Maps met in het rode vierkant de locatie van het pand Gronausestraat 645A.

Uitsnede uit de kadastrale hulpkaart uit 1916 waarop het bouwwerk al (deels) te zien is. (bron: Kadaster Archiefviewer)

Uitsnede van een verbouwingstekening Gronausestraat 645 uit 1941. Hier is het pand Gronausestraat 645A zichtbaar naast het manegegebouw van mevrouw Löhnis-Freijer. (bron: bouwarchief Stadsarchief Enschede, stuknr. 1300366899)

Zicht op de zuid (rechts) en westgevel (links) vanaf het terrein achter het bedrijf Gronausestraat 645.

Zicht op de noordgevel vanaf het terrein achter het bedrijf Gronausestraat 645.

Zicht op de oostelijke gevel van het pandje.